

משנה - מקואות - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ב](#)

[משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)
[משנה ט](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

[פרק ד](#)

[משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#) [משנה יא](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ח](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

פרק ט

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

פרק י

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#)

א

פרק

פרק א - משנה א

א וְהִרְמִיבִים כְּתָב, אִף שְׂאוּבִין: **ב** וּבִסְפָר אֲגָדָה כְּתָב, רַק. וּלְשׁוֹן הָרֶאֱבִ"ד, חֲזָרוּ הַמִּים שֶׁנִּגְעוּ בְּפִיו: **ג** וּסְתָם שְׁתִּיָּה הוּא רְבִיעִית: **ד** אִי נְמִי, הַטָּפָה עֲצָמָה שֶׁנִּפְלָה בְּגִבָּא: **ה** כְּלוּמַר, מִהַטָּפָה עֲצָמָה נִטְמָא. דְּלַמְשָׁקִין אִין שְׁעוֹר לְטַמָּא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **ו** הָר"ש. וְנִרְאִין דְּבִרְיָהּ כְּדַבְּרֵי הָרֶאֱבִ"ד שֶׁמִּפְרָשׁ שְׁמֵתִבְטָלַת בְּמִים שֶׁבְּמַחְבֵּר אֵלָא אִם כֵּן חֲשָׁבוּ בְּתַלוּשׁ. לְפִיכָד אִם הִדִּיחַ בְּהוֹן יָדוֹ אוֹ הִכָּר שֶׁנִּפְלָה, הָרִי הִכְשָׁרוּ, כְּלוּמַר נִחְשָׁבוּ כְּתַלוּשׁ וְנִטְמָאוּ מִשְׁתִּית הַטָּמֵא וְטַמְאוּ אֶת הַכֶּכֶר כּו'. וְאִם לֹא הִדִּיחַ טְהוֹר, שֶׁהַטָּפָה עוֹמְדַת בְּבִטּוּלָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְחַשְּׁבוּ עַל יָדֵי הַדְּחָה עַל כָּל פְּנִים, וְאִין צָרִיךְ לֹאמַר עַל יָדֵי שְׁתִּיָּה וּמְלוֹי כָּלִי. וּמִכָּל מְקוֹם קִשְׁיָא לִי, דְּמִשְׁמַע מִדְּבִרְיָהּ שֶׁצָּרִיךְ שִׁיקְבְּלוּ הַמִּים טַמְאָה מִהַטָּפָה כְּדִי שִׁיחֲזָרוּ וְיִטְמָאוּ לְכַפֵּר, דְּתַפּוּק לִיָּה מִשׁוּם טָפָה עֲצָמָה הוֹאִיל וְנִעְרָה מִבְּטוּלָה. וּלְשׁוֹן מְהַר"ם, לֹא בְּטָלָה הַטָּפָה כּו' וְטַמְאָתוֹן וְטַמְאָה נְמִי הַכֶּכֶר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב

פרק א - משנה ד

{ז} בְּהֵנִי גִּוְנִי דְתַנִּי לְעֵיל, שָׁאֵם שְׁתֵּה טְהוֹר אוּ מִלָּא בְּכָלִי טְהוֹר אוּ נָפַל בְּכָר וְהִדִּיחוּ: {ח} טְהוֹר. מְשׁוּם דְּמִים שְׂכִיחִי עַל פְּנֵי כָּל הָאֲרָץ, לֹא חִישִׁינָן שְׂמָא אָדָם טְמֵא שְׁתֵּה מְהוּן. מְהוּן מְהוּרִים:

פרק א - משנה ה

{ט} וּבְרַמְבַּ"ם בְּנִסְחַת אֲרָץ יִשְׂרָאֵל אֵיתָא, עֲסָה הַטְּבוּלָה לְחֻלָּה. וְאֵתִי שְׁפִיר, דְּבִמְשָׁנָה ו' תַּנִּי כְּשָׂרִים לְתַרוּמָה וְהוּא הַדִּין לְחֻלָּה מִמֶּשׁ שְׂדִינָם שְׁוֵה, אָבֵל הֶכָּא דִּוְקָא בְּטְבוּלָה לְחֻלָּה בְּלִבָּד:

פרק א - משנה ו

{י} מִי כו'. וְאֵלָה הַמִּים גַּם כֵּן אֵין בְּסֵם אֲרַבְעִים סָאָה וְאֵינָם שְׂאוּבִים. הַרְמַבַּ"ם: {יא} הָוָה לִיָּה לְמִימַר הַשְּׂקָה:

פרק א - משנה ז

{יב} חוץ מן הַזָּב הַזָּכָר. הַרְמַבַּ"ם: {יג} בְּכָל שְׁוֵאָה. לָאוּ דִּוְקָא כָּל שְׁוֵאָה, אֵלָא כָּל מְקוֹם שְׁגוּפּוֹ עוֹלָה בְּבֵת אַחַת. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ב

[א] לְמַפְרַע כּוֹי. עַד שֶׁיִּוָּדַע שֶׁטָּבֵל כְּרֵאוּי הַרְמַבֵּיִים. וְלֹא תִימָא מֵהוּ לְמַפְרַע מֵעַת לַעַת: **[ב]** וְקָשָׁה, דְּבִפְרָק דִּי דְטְהָרוֹת מְשֻׁנָּה יִיָּא תִנּוּן דְּדָבָר שֶׁהוּא אַב הַטְּמֵאָה וְהוּא מְדַבְּרֵי סוּפְרִים סְפִקוֹ טְמֵא, וְשֵׁם פִּרְשֵׁי הַרְ"ב דְּאַפְלוֹ סְפִקוֹ לְטְמֵא טְמֵא, כָּל שֶׁכֵּן לְטְהַר כִּי הָכָא, וּמְשׁוּם הָכִי נִמְי לֹא תִנּוּן הָכָא אֶלָּא כְּגוֹן אֶכֶל אֶכְלִין טְמֵאִים כּוֹי:

פרק ב - משנה ג

[ג] נָפְלוּ. פְּרוּשׁ, שֶׁרְאִינוּ שֶׁנָּפְלוּ: **[ד]** דְּמִדְּאוּרִיתָא אֶפְלוּ כְּלוּ שְׂאוּב כְּשֶׁר, וְרַבְּנָן גִּזְוֵר אִטּוּ בְּכֻלֵּי שְׂאֵסוֹר לְטָבֵל, דְּבַעֲיָנָן מְקוּהָ דּוּמְיָא דְּמַעְיָן שֶׁהוּא בְּקָרְקַע. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ד

[ה] רְבִיעִית. מְשׁוּם דְּהוּא שְׁעוֹר לְטָבֵל מְחֻטָּין, וְהוּי שֵׁם מְקוּהָ פְּסוּל עָלְיוֹ. הָרֵא"ש:

פרק ב - משנה ה

[ו] יָדוּעַ שֶׁנָּפַל. מִדְּלֵא תְּנִי אִם יָדוּעַ שֶׁלֹּא נָפְלוּ פְּסוּל, וְאִם לָאוּ כְּשֶׁר, מוּכָח דְּכְלוּ שְׂאוּב פְּסוּל מִדְּאוּרִיתָא, וּמְשׁוּם הָכִי קָדָם שֶׁנַּעֲשֶׂה רַב מְקוּהָ בְּהַכְּשֶׁר, פְּסוּלִין מְסַפֵּק. וְלִדְעַת הַרְ"ב וְהַרְמַבֵּיִים נִרְאֶה לִי דְּתַנָּא מְהִדֵּר לְמִתְנִי כְּשֶׁרוֹת בְּרִישָׁא. גַּם הִזְה מְאָרִיךְ לְמִתְנִי שֶׁלֹּא נָפְלוּ. וְדַבְּרֵי רַבִּי שֶׁמְעוֹן קִימִי

נמי שפיר אפסלות דסמיד ליה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ב - משנה ו

[ז] סברא הוא, דהא בהשקה נעשו זרועין לטהר מטמאתו והוא הדין להטביל בהם:

פרק ב - משנה ז

[ח] שדרך השבירה להפיל הפלים על צדיהם ובקך ישברו, ואולי קדם שישרו יפל רביעית מהם לבור: **[ט]** הרמב"ם. משמע דהלכה כרבי יהושע. וצריך עיון, דבפרק ד' משנה ד' פסקו דלא כותיה. ועין תוספות יום טוב: **[י]** לא יערה. דאף על גב דלנגבן העלים ולא נתכנון שיתמלאו והוי דומיא דהניחון בשעת פזור העבים דבפרוש הר"ב בפרק ג' דטהורים, שאני הכא דכיון שערה לבור אחשובי אחשובינהו. הר"ש:

פרק ב - משנה ח

[יא] וישבר שמה יתמעטו המים שלא יהיו צפים על גביו ויהיו שאובין ויפלו אז לבור ויפסלוהו אם אין בו ארבעים סאה. ואם לאו לא ישבר, אם מי העציץ הם הרב, דרב בהמשכה לא. מהר"ם: **[יב]** ישבר. אבל לא יכפה. דהכא חשיב תפיסת ידי אדם יותר מקנקנין שלא העלו אלא לנגבן. בית יוסף:

פרק ב - משנה ט

יג המסדר כו'. כדי שיבלעו דפנותיהן מים ולא יבלעו היין שינתן לתוך, ונתמלאו גם בתוך, ישברו, דהמים שבתוך לא חשיבי שאובין, שלא כון שיכנסו המים לתוך. בית יוסף:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

א ולא דוקא, אלא אפלו כל שהוא. ועין תוספות יום טוב: **ב** דכלי האי לא חשו, ושערו דכשיצא מלואו ועוד, שאי אפשר שלא יחסר קצת מהשלשה לגין:

פרק ג - משנה ב

ג לשון השלכה: **ד** אלא באמצעות הבור, ואז יהיה הבור טהור. הרמב"ם: **ה** הרמב"ם. משמע דהלכה כתנא קמא. וקשה, דבפרק ז' משנה ו' פסק דלא כרבי יהודה דסבירא ליה גוד אחית, ואם כן כל שכן גוד אסיק לא אמרינן. ונראה לי, דהתם הינו טעמא משום שאין המים שעל האדם מחברים, שבמקצתו נגוב ונמצא שאינו חבור. ומהאי טעמא פסק הרמב"ם התם בסגוס דמתחבר. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ג

[ו] דָּאָלוּ הִיְתָה אֲמַת הַמַּיִם נוֹבְעִים, אֶפְלוּ אֵינָה אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא הִיְתָה מְטַהֶרֶת הַמַּיִם שְׂאוּבִין שְׂבִיבֹר. כְּסָף מְשָׁנָה: **[ז]** לְעוֹלָם. מִיָּרִי שֶׁלֹּא הָיוּ הַמַּיִם שֶׁל הָאֲמָה אֲרֻבְעִים סָאָה קָדָם חֲבוּרָן לְמֵי הַבּוֹר. דָּאָם לֹא כּוֹ, מֵאִי שָׁנָא מְכַשְׁיַעְמִיד בְּחֲצֵר אֲרֻבְעִים סָאָה דְלַעִיל דִּיטְהָרוּ עֲלִיוֹנִים מִן הַתַּחְתּוֹנִים: **[ח]** שְׂיִתְחַשְׁבּוּ. מִדְּלֹא תַנִּי עַד שְׂיִצֵּא מְלוֹאֵיהֶן כְּדִלְעִיל, מְשֻׁמַּע שֶׁהַמַּיִם הַצְּפִים וְיוֹצְאִים מְשֻׁם לֹא נִחְשָׁב אוֹתָם כְּלָם מִן הָרֵאשׁוֹנִים, אֶלָּא לְפִי חֲשֻׁבוֹן הַמַּיִם שֶׁהָיוּ בּוֹ וְהַיּוֹרְדִים לְתוֹכּוֹ. אִי נִמְי מְחַצָּה עַל מְחַצָּה כּוֹ. אֲבָל לְעִיל חֲשֻׁבִינָן לְכָל הַיּוֹצְאִים שֶׁהֵם מִהַבּוֹר, מִפְּנֵי דְהֵתָם כְּלֵהוּ כְּשָׂרִים וְלֹא נִפְסְלוּ אֶלָּא מְשַׁלְּשָׁה לְגִין. הָרֵאבִ"ד. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[ט]** לֹא דוֹקָא, אֶלָּא לְשַׁלְּשָׁה הַרְבֵּה קָרִי לְהוּ. אֲבָל בְּכָלִי אֶחָד וּמְקוֹמוֹת הַרְבֵּה, אֶפְלוּ יוֹתֵר מְשַׁלְּשָׁה. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ג - משנה ד

[י] שְׂיִהָיוּ בּוֹ מַיִם בְּשַׁפַּע וְלֹא יִחְסַר עַל יְדֵי טְבִילוֹת שְׂיִטְבְּלוּ בּוֹ. בֵּית יוֹסֵף. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

ד

פרק

פרק ד - משנה ב

[א] וְהַבֵּית יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרוֹקַח כָּתַב דְּאֶפְלוּ מְשַׁלְּשׁ רוּחוֹת פְּסוּלָה: **[ב]** אֵינָה כּוֹ. וְכַגּוֹן דְּבִלְאוּ הַטְּבִלָּא הָיוּ הַמַּיִם נִמְשָׁכִים לְמִקּוּהָ. דָּאָם לֹא כּוֹ, נִפְסְלִים מְשׁוּם דְּהִנּוּיָה עַל יְדֵי טְהָרָה בְּעֵינּוּ, כְּמוֹ בְּפָרְק ה' מְשָׁנָה ה'. הָרֵאשׁוֹן:

פרק ד - משנה ג

[ג] צָרוּרוֹת. הַמִּתְגַּלְגְּלִים בַּמַּיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְדּוּ עִם הַמַּיִם. הַרְמַבִּי"ס : **[ד]**
שֶׁלֹּא כּוֹי. וְאִמְנָם הָיָה הַכּוֹנֵה שֶׁיֵּצְאוּ הַמַּיִם מִן הַמְּקוֹם הַצָּר בְּחֹזֶק.
הַרְמַבִּי"ס :

פרק ד - משנה ד

[ה] לֹא דוֹקָא, אֶלֶּא אֶפְלוּ בְּמִשְׁהוּ יוֹתֵר מֵעֲשָׂרִים סָגִי : **[ו]** וְנִתְעַרְבוּ דְרִישָׁא
לֹא דוֹקָא, וְלֹא אֶתָּא אֶלֶּא לְאַפּוֹקֵי בְּלֹא הַמְּשָׁכָה. תּוֹסְפוֹת. וְעֵין תּוֹסְפוֹת
יוֹם
טוֹב :

פרק ד - משנה ה

[ז] הַרְמַבִּי"ס. וְקֹשָׁה, דָּאִם כּוֹן הֵיכִי תֵּינִי וְאִינָה יְכוּלָה לְקַבֵּל מַיִם כָּל שָׁהִם,
וּמִשְׁמַע שְׁאִין צָרִיד שְׁעוֹר לְנִקְבּ וּבְכֹל שֶׁהוּא מְבַטְלוּ מִתּוֹרַת כְּלִי. וְעוֹד,
דְּבִסְמוּד מְפָרֵשׁ לְעֵנִין עָרוֹב מְקוֹאוֹת. וְהַר"שׁ מְפָרֵשׁ גַּם הַכָּא לְעֵנִין עָרוֹב
מְקוֹאוֹת וְלֹא אֲרִישָׁא קֵאִי. וְלְהַרְמַבִּי"ס וְהַר"ב יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכְּתַב הַבַּיִת
יוֹסֵף עַל פִּי הַתּוֹסְפוֹתָא, דְּמִן הַצַּד [בְּעֵינֵין] שְׁעוֹר כְּשִׁפּוֹפֶרֶת וְצָרִיד נְמִי שֶׁלֹּא
יְקַבֵּל כָּל שֶׁהוּא לְמַטָּה מִן הַנִּקְבּ. וְלְמַטָּה שְׁעוֹרוֹ בְּכֹל שֶׁהוּא. וְכִמָּה יְהִיָּה,
אִמֵּן הַצַּד קֵאִי. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב :

פרק ה - משנה א

[א] פסול. וקשה, אמאי פסול, כיון דמי השקת מחברין למען דמטהר בכל שהוא, ויתנן בפרק קמא [משנה ז] מען שמיימיו מעטין ורבו עליו מים שאובין שוה למען להטביל בו בכל שהוא. ועוד, דמטבילין כלים בתוך כלים. ונראה לי לחלק בין כלים התלושין דשרי, לכלים הקבועים דאיכא למגזר אטו בשאין בהם כשפופרת הנוד. הר"ש. ועין תוספות יום טוב: **[ב]** מחטין וצנורות. הר"ש. ועין תוספות יום טוב: **[ג]** ברכה. של מי גשמים שאין מטהרין אלא באשברן ובארבעים סאה. בית יוסף: **[ד]** ובאשברן. הרא"ש: **[ה]** פסול. עדין הם פסולים כו'. בית יוסף: **[ו]** עד שיידע כו'. ולא תני עד שיצאו כו', נראה לי, דהכא נמי פרושו כמו שכתבתי בפרק ג' אות ח':

פרק ה - משנה ב

[ז] וטעמא דרבי יוסי, דגזר אטו תוך כלי לענן זה דלא הוי מען, אבל לא גזר כלי האי לעשותן מים שאובין. הרא"ש. ונראה לי דהכא נמי מירי דבלאו הכלים היו המים עוברים, דאי לאו הכי, נפסלים אפלו למקוה, משום דהנהיגה על ידי טהרה בעינן: **[ח]** לשון הרא"ש, גזרה אטו תוך כלי. ולרבותא לא מהדר אלא ספסל, דאף על גב דאין לו תוך, גזרינן, דדמי לכלי הואיל וראוי למדרס:

פרק ה - משנה ג

[ט] לא שרבה לו מים שאובין, דאם כן לא היה מטהר בזוחליו, אלא רוצה לומר שעשה ברכות לכל המקומות שהוא מוליד ונתמלאה כל אחת מים. הר"ש. ועין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ה

י הר"ש. וכלומר, דהאי דמעין מטהר בכל שהוא, שעור כדי טבילה מיהא בעינן. ועין תוספות יום טוב: **יא** וקשיא לי לישנא שעשאן. וגם מה שפרש לקמן אין מזחילין בו אין מעמידין בו כו', לא אתי שפיר. וגם טעמא דרבי יוסי לא מסתבר, פיון דהמקוה כשר ומונע מפסולו על ידי דבר טמא. ונראה לי דהנוטפים כו' פרוש שנקוו למקום אחד והזחילן להוליכן תוך גמא אחת לעשותן מקוה, ורבי יהודה מדמי ליה לעלי קנים כו' דפרק ו' דפרה משנה ד', ואשמעינן רבותא דאפלו מקל וקנה שאפשר לעשותן בית קבול, ואפלו זב וזבה סומכין המקל. ורבי יוסי פליג וסבירא ליה דהתם מירי דוקא שנתן האדם העלים טרם פאו הפים לשם. ועין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ו

יב וסתמא כרבי יוסי דמטהר ליה בזוחלין. הרא"ש. וקשה מריש פרקין העבירו על גבי ברכה והפסיקו כו', ואין לה הפסקה מן המעין גדולה מזו שנתלש הגל מן היס, וכו' אין כאן אשברן אלא זחילה. ויש לומר, דהא שהפסיקו הרי הוא כמקוה הינו דוקא היכא שנחו הפנים במקוה וכבר נעשו אשברן, אבל היכא דאפתי לא ניחי מנא באשברן ועדין זוחלים מכח נביעת המעין, אף על פי שנפסקו, שם מעין עליהם עדין מצד עצמם. מהר"ק בית יוסף: **יג** **ארבעים סאה**. למה שכתבתי בפרק קמא משנה ז' דבמעין סגי בגופו עולה בבת אחת, קשה, למאי נפקא מנה מצריך הכא ארבעים סאה. וראיה להסוברים דאף במעין צריך לטבילת אדם ארבעים סאה ולא פלוג בין קטן לגדול. ועין תוספות יום טוב: **יד** לשון הר"ש, שנתקבצו בבקעה מי גשמים של ארבעים סאה:

ו

פרק

פרק ו - משנה א

[א] שְׁהִים. לְפִי שְׁחֻשׁוּבִים כְּמוֹ הַמְעָרָה עֲצָמָה. וַיְהִי גִוְנָא גְבִי שֶׁבֶת דְּחֹרִי
רְשׁוּת הִיחִיד כְּרִשׁוּת הִיחִיד דְּמִי. מְהֵרָא יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ב

[ב] טְהוּרִים. לְתַרוּמָה וְלֹא לְקִדָּשׁ. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ג

[ג] אֶפְלוּ נִתְחַבֵּר הָאֲמָצְעִי לְשָׂאוֹב קִדָּם שְׁנֵיתְחַבֵּר לְכֶשֶׁר, לֹא הָיִי כְּשִׁלְשֵׁת
לְגִין שְׁפוֹסְלִין אֶת הַחֶסֶר, דְּנִתְחַבֵּר לְכֶשֶׁר קִדָּם שְׁבָאוּ הַשְּׂאוּבִים לְתוֹכוֹ [פְּרוּשׁ
הַשְּׁלֵשָׁה לְגִין]. הֲרִ"שׁ: **[ד]** לְשׁוֹן הֲרִ"שׁ, וַיִּמָּה שְׁנֵיתְעָרַב מִמֶּנּוּ עִם כָּל אֶחָד: **[ה]**
וַיִּמֵּס שְׂאוּבִים הַמְתַּבְּטְלִין בְּחוּץ אֵין פּוֹסְלִין אוֹתוֹ וּמְסַתְמָא נַעֲשֶׂה
הַתַּעֲרָבוֹת עִם שְׁנֵיהֶם בְּבֵת אַחַת: **[ו]** כְּדִלְעִיל פֶּרֶק ד' מְשַׁנָּה ד'. הֲרִ"שׁ:

פרק ו - משנה ד

[ז] וְלֹא דוֹקָא כָּל הַשְּׁלֵשָׁה לְגִין בְּלוּעִין וּדְבוּקִים, אֶלָּא אֶפְלוּ מְקַצֵּת מִהוֹן
נְמִי. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ה

[ח] וַיֵּשׁ חֲלוּק לְרַבִּי יְהוּדָה בֵּין פְּלִים לְעֵקָה. וְרַבֵּן מִשׁוּוֹ לְהוֹ אֶהְדָּדִי.
הֲרִ"שׁ: **[ט] וּמִטְבִּילִין.** כֵּן הוּא בְּנִסְחַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין צָרִיךְ לָזֶה, דְּהִכִּי

פרק ו - משנה ו

[י] גסטרוא כו'. לשון הרמב"ם, גסטרוא טמאה שהיא בתוך המקוה ושפתה למעלה מן המים [ואפלו הכי כיון דשבר כלי היא בטלי מימיה אגב מקוה וכשר להטביל בה פליס. הר"ש] והטביל בה, טהרו מטמאתן. אבל כשיגביהם מן המים עד שהן באוירה מתטמא המים שעל גבן מאוירה וחוזר ומטמא אותן כו', שאין כלי חרס מתטהרין במקוה: **[יא]** טהור. שאין כלי מטמא אדם. אבל ידיו מתטמאין מאוירו. ועין תוספות יום טוב: **[יב]** רום ידיו. שנמצא כשטבל ידיו למעלה מן התנור. הרמב"ם:

פרק ו - משנה ז

[יג] פזית כו'. דשעורין כלן הלכה למשה מסיני. הרמב"ם: **[יד]** טהור. פרוש, אפלו, לטבל בו:

פרק ו - משנה ח

[טו] וכל שכן אפכא: **[טז]** אבר. ואף על גב דפשוטי כלי מתכות מקבלי טמאה ואנו הוינתן על ידי טהרה בעינו, כתב הרא"ש דהני מלי בממשיד מי גשמים בעלמא, אבל הכא דמחברם למקוה אחר שהוא כשר, לא מפסל, משום דמתפשר על ידי השקה. ולא דמי נמי לריש פרק ה', דהתם בכלי בית קבול, ונפסלו משום שאובים כו'. והרמב"ן פירש, דהכא בסלון מחבר לקרקע. בית יוסף. ולי קשה מפניח ידיו תחתיו, דהא פוסל ליה רבי יוסי בפרק ה' משנה ה' והלכתא כותיה: **[יז]** ושמא מטעם זה לא חישינן בסלון אפלו יהא קטפרס. הר"ש. ודעת התוספות דכשסוף המים לירד ודאי הוי קטפרס חבור. ועין תוספות יום טוב: **[יח]** דהא ודאי דעל פרחד צריך לטל בו יותר מארבעים סאה. הרא"ש. ומשום דאי אפשר

פרק ו - משנה ט

{יט} אין כו'. משום דמחשבים למה שעל הסדק כאלו סותמו. נראה לי. ורבי יהודה סבר, דמתחשב כאלו אינו. מהר"ל:

פרק ו - משנה י

{כ} פוסל. לפי שהוא כלי קדם היותו קבוע. ואף על פי שנתחבר, לא יצא מתורת כלי להיותו קבוע לארץ. וזהו אמרם ז"ל בתוספתא, שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע. הרמב"ם בנסחת ארץ ישראל. וצריך עיון מפרק ח' דכלים משנה ט'. עין שם: **{כא}** לטבילת טמאה. אבל להקשר כלי נכרים, ארבעים סאה בעינן:

פרק ו - משנה יא

{כב} פסול. אם אין בו ארבעים סאה. הר"ש: **{כג}** ואם יש בו שמונים, צריך שיהא בו אחד משש מאות וארבעים בברכה. הרמב"ם בנסחת ארץ ישראל:

פרק ז - משנה א

[א] ולא פוסלין. פרוש, ואין צריך לומר שאין פוסלין. ואם תאמר, כיון דחשיב להו מיהא דמעלין, מאי טעמא לא פסלי בשאובין. הינו טעמא, דמקוה מים הוא דאתקש למעין, מה מעין בידי שמים, אף מקוה כו', אבל שאר משקין לא אתקוש. הראב"ד: **[ב]** הנרוק. אפלו נרוק אינו פוסל. טור: **[ג]** והעידו כו'. ואמנם מה שהיה חולק על רבי עקיבא הוא במשא ומתן של הדיו ועל צד הוכוח, לא שסיבר קד. הרמב"ם בגסחת ארץ ישראל:

פרק ז - משנה ב

[ד] הרמב"ם. ועדין לא פרושו מהו שלקות. וכתב הר"ש מי כו' שנכבשו בהן פרות וירקות או נשלקו: **[ה]** ולא נחסר ממנו כי אם אחד מארבעים ואחת לפי חשבון. ובסוף פרק הערל אמרין דכשר עד רבו. אבל ביותר מרב, לא, כיון דלא חזי לטבילה כלל, דמקוה מים פתיב. אבל מים, אפלו ביותר מרבו. הר"ש והרא"ש: **[ו]** והרי המים פשרים כשהיו. והינו דתני בריש פרקין יש דברים דלא מעלין ולא פוסלין. הרמב"ם:

פרק ז - משנה ג

[ז] פשר. מפני שאין בהם מגוף הדבר המשנה את מראיו. הר"א: **[ח]** ומחל. ואפלו למאן דאמר דאינו משקה, דכל שאין עושין הימנו מקוה פוסל בשנוי מראה. גמרא: **[ט]** פסול. משום דמתחזי כמקוה של שאר משקין, ומקוה מים פתיב. הר"א: **[י]** וקשה, הא אפשר בהמשכה לרבי יהושע בפרק ב' משנה ז'. ונראה לי, דמתניתין אליבא דכלי עלמא נסבה. ועין תוספות יום טוב:

פרק ז - משנה ה

[יא] לא פסלוהו. והוא שלא שנו מראה המקוה. הרא"ש:

פרק ז - משנה ו

[יב] כלומר, ואין הלכה כמותו. והרמב"ם פסק להך דסגוס: **[יג]** שאובין. שהרי צריך שיבאו בהם המים: **[יד]** לפי שששהכלי במקוה לא נשאבו, וכשמעלהו ונתהפך דרך שוליו תו לא מקרי מים שבתוכו, שאינו מתקבלין בתוכו:

פרק ז - משנה ז

[טו] כלומר בטיט לבדו, אבל כשהמים צפים על גביו מטבילין בו: **[טז]** וקשה, דמכל מקום מאי מהני, הא אז לא היתה המטה כלה במים ואנו כלה בבת אחת בעינו. ולשון הרא"ש, קדמו המים ונגעו ברגלי כו', ואותן המים מחברים למקוה, הלכך לא הוי חציצה, כדתנן סוף פרק ח' האוחז באדם כו' אם הדיח ידיו טהורים: **[יז]** כדילפינו בספרא. ועין תוספות יום טוב: **[יח]** וקשה, דאם כן מאי אפלו, הא דוקא עצים וקנים. אבל לשון הר"ש, לא מבעיא אבנים אלא אפלו עצים וקנים שהמים ביניהם לא חשיב הפסק ומצטרפין המים שביניהם לארבעים סאה, ובלבד שלא יחלקו כל המקוה, שאף על פי שהמים שבינו הנצרים מחברין אין זה חבור כו' [וכל שכו באבנים]. ועין תוספות יום טוב: **[יט]** שיתפחו. כלומר, שיעלו כמין תפוח ויהיו עמקים מצד אחד וטובל בהם. הר"ש: **[כ]** ולא הוי כמהנה מקוה על ידי דבר המקבל טמאה, מידי דהוי אטובל את הכלי בידי בתוך המקוה, שאם הדיחן, טהורים, דהכא נמי עקר המקוה במקומו והגל לא נתלש לגמרי. ועין תוספות יום טוב:

פרק ח - משנה א

א תוספתא. והוא הדין דנכרים. ונקט כותים משום סיפא כו'. ומיהו יש לפרש דאירי בסותיתא ואשקלון וחברותיה דתני בתוספתא דאין בהם משום ארץ העמים, ובמקום הנכרים גזיר, במקום הכותים לא גזיר. הר"ש. ועין תוספות יום טוב: **ב** ומקואותיה כו'. ויש בו הבדל יזכרהו עדן. הרמב"ם: **ג** ואף על גב דהמשכה אינה אלא ברבייה, הכא מהני אפלו בכלו. ומיהו נראה לי שלא דברו אלא בהנה שפן דרד למלאות בקילון, ואין הכי נמי דאפלו בלא המשכה כלל פשרה. וכן משמע בבית יוסף. ועין תוספות יום טוב:

פרק ח - משנה ב

ד טמא. מדבריהם. ולתרומה. אבל לחלין טהורים. תוספתא: **ה** טהור. דמסתמא מחמת מכה הוא, דאין דרד קרי לבא בתחלה קדם השתן, וכי היכי דהנד דבתחלה לא הו קרי הכי נמי הנד דבאמצע ובסוף. מהר"ם:

פרק ח - משנה ג

ו טמא כו'. ותנא קמא סבירא ליה דלעולם טהור. כן פסק הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב: **ז** דאי אפשר לשמש בלא הרגשה, דאי לאו הכי, הא כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש אינה מטמאה, דשכבת זרע אמר רחמנא בראויה להזרע. גמרא. וצריך עיון ממים עכורים או חלוקים דלעיל. הר"ש: **ח** טמא. מדבריהם. וכמו שכתבתי לעיל: **ט** רבי עקיבא אומר כו'. במסקת שבת דף פ"ו פליגי בדרשי דקראי, ועין שם בתוספות. ועין תוספות יום טוב:

פרק ח - משנה ד

[י] אָבֵל בְּנִכְרִית לֹא שָׁיְכָא בְּהַ טְמֵאָה. רְשִׁיי: **[יא]** וְלֵאחֵר שְׁלֵשָׁה בְּעֵינָא בְּגִמְרָא וְאַסִּיק בְּתִיקוּ: **[יב]** וּבְזֶקֶן כּוֹי. לְשׁוֹן הַרְמַבִּי"ס בְּחִבּוּרוֹ, בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים בְּחֻלָּה אוֹ בְּזֶקֶן, אָבֵל יֵלֵד בְּרִיא כּוֹי: **[יג]** וְלְשׁוֹן הַרְמַבִּי"ס, וְנוֹעַל אוֹ חוּלָץ:

פרק ח - משנה ה

[יד] טְהוּרָה כּוֹי. מְלֵתָא דְפְשִׁיטָא הוּא, דְּהָא אֵינָן מְהַדְקִים. אֵלָא סִיפָא אֲצִטְרִיד לִיה דְּטְמֵאָה עַל גַּב רְקָה. בֵּית יוֹסֵף. וְנִקְט נְדָה, דְּטְמֵאָתָה וְגַם טְהוּרָתָה שְׂכִיחֵי טְפִי: **[טו]** דְּלַעֲנִין טְבִילָה הוּי כְּטָמוֹן וְלַעֲנִין טְמֵאָה גְלוּי, כְּדִילְפִינָן בְּגִמְרָא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[טז]** דְּלַפִּינָן בְּעֵרוּבִין דָּף ד', אֵת בְּשָׂרוֹ, אֵת הַטְּפֵל לְבִשְׂרוֹ, וְזֵהוּ שְׁעָר: **[יז]** הַדִּיחַ כּוֹי. קִדְּם אַחִיזְתּוּ. הַר"שׁ: **[יח]** יִרְפָּה כּוֹי. וְתִנָּא קָמָא גְזַר שְׁמָא לֹא יִרְפָּה. הַרְמַבִּי"ס. אָבֵל הַטּוֹר פֶּרֶשׁ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֶהְדִּיחַ קָאִי וּבְעֵי תִרְתִּי, וְלִתְנָא קָמָא בְּחַד סָגִי:

ט

פרק

פרק ט - משנה א

[א] בְּאָדָם. מְשׁוּם דְּבַמְשָׁנָה הִי קִתְנֵי אֵלוֹ חוּצְצִין בְּפִלִים, תְּנִי גַבֵּי טְבִילַת אָדָם אֵלוֹ חוּצְצִין בְּאָדָם. הַר"שׁ: **[ב]** וּמִיָּהוּ בְּרִצּוּעָה רְחִבָּה וְחִלְקָה חוֹנְקַת וְחוּצְצַת:

פרק ט - משנה ב

ג במאי דמטהר בשל יוצרין. ועין תוספות יום טוב: **ד** ולא כו'. ואם טבל אינו חוצץ. הרמב"ם. והינו דלא כללו בהדי הני דרישא. וכתב הכסף משנה שכן הוא בתוספתא. והר"ש הביא תוספתא היו רגליו מלאים אבק וטבל במקוה שיש בו ארבעים סאה, טמא. שפשוף או שהטבילו בחמין, טהור:

פרק ט - משנה ג

ה השחי. בכלל בית הסתרים הוא, ואצטריך, דהוה אמינא דוקא בית הנקב ובית הערוה דאינו נראה לעולם מפני הכבוד, אבל השחי לא מקרי בית הסתרים, קמשמע לן. ואי לא תני אלא השחי, הוה אמינא דרבי אליעזר לא פליג אלא בהא, קא משמע לן. מהר"ם: **ו** כל המקפיד כו'. אתאן לכלי עלמא. וקשה, דהוה ליה למתני בתר פלהו. ויש לפרש נמי דדברי רבי אליעזר הוא שאמר האיש כו' תלוי בקפידה. ומשום הכי נמי לא תני זה הכלל. בני מוהר"ר ליוואי יצ"ו. והרא"ש כתב שגרס ליה בדברי רבי אליעזר ושוב גרס נמי זה הכלל כו'. ואולי שכן הוא נמי גרסת הרמב"ם

פרק ט - משנה ד

ז שבתוך העין הדמעה מלחלתו ואינה מניחתו להיות יבש. ונראה דלכלוכי צואה וצואה שתחת הצפרן נמי דוקא בלח כו'. תוספות: **ח** והינו משמתחיל לירק. גמרא: **ט** פשות כו'. ואמנם זכר זה הדבור הנה, ואף על פי שאינו מפונת החציצה, לפי שזוכר משפטי קרומי החבורה בחציצה. הרמב"ם:

פרק ט - משנה ה

{י} רבן שמעון בן גמליאל. קאי על המרדעת. הרמב"ם: {יא} לא דק, דהנה ליה למימר משקלו ארבעה. וכן כתב הרמב"ם:

פרק ט - משנה ו

{יב} ופרש רש"י, שמן וחלב: {יג} ומן החיוב הזה נהיה שתלמידי חכמים יקפידו על לכוף בגדיהם ואפלו מצד אחד. הרמב"ם. ונראה לי דתרתתי אשמעין, דלאו דוקא רב, דהוא הדין כל לכוף והוא הדין כל בגדיו. דחיוב מיתה אינו אלא על הבגד העליון כדאיתא בגמרא. והטעם, דמחמירין על עצמן ומקפידין על כל זה שלא יבאו לידי חיוב מיתה: {יד} ומתניתין הכי קאמרה, ושל עם הארץ נעשה כמו בור דלא קפיד עד שיהיה משני צדדים:

פרק ט - משנה ז

{טו} זה הפלל. לפי מה שכתבתי לעיל (אות ה) דאתאן לכלי עלמא, תני כללא דאדם, וכללא דכלים. וקצת קשה דלא תני התם זה הפלל:

פרק י - משנה א

{א} חוֹצְצִין. מה שְׁהִידוֹת תְּחוּבִים בְּבִרְזָל וּמִהֲדָקִים וְאִין הַמִּים נִכְנָסִים בָּהוּ, חוֹצְצִים, כִּינן שְׁאִינוֹ עוֹמֵד לְהִתְקִים כָּד. מִהַר"ם: **{ב}** אִם לֹא שְׁיָהָא פִּי רָחַב בְּיוֹתֵר. מִהַר"ם: **{ג}** וְצָרִיד לְפָרֵשׁ, דְּאֶפְלוּ בְּמִטְהוּ עַל צְדוֹ אִין הַמִּים נִכְנָסִים בּוּ:

פרק י - משנה ב

{ד} דִּתְפָּלִין אִינן צָרִיד בְּדִיקָה. הִלֵּל הָיָה אוֹמֵר אֱלוּ מִשָּׁל אָבִי אִמָּא כּוּי. וּמִהַר"ם כְּתַב, דְּאִין מוֹצִיאִין אוֹתוֹן אֶלָּא לְבַדֵּק הַכְּתָב, וְלֹא בְּשִׁבִיל הַחִיצוֹן לְכַבְּסוֹ וּלְתַקְּנוֹ כְּמוֹ כַר וְכָסֶת:

פרק י - משנה ו

{ה} דְּהָנִי כְּמוֹ שְׁזָרְעוֹן, וּזְרִיעָה מְטַהֶרֶת, כְּמוֹ בְּשִׁתִּילֵי תְרוּמָה [תְּרוּמוֹת סוף פ"ט]. רִש"י: **{ו}** דְּבֵית שְׁמַאי גְזָרוּ דְלָמָּא חֵיִיס עֲלֵיהוּ וְלֹא נִגְעֵי אֶהְדָּדִי, וּבֵית הִלֵּל לֹא גְזָרֵי. הַר"שׁ: **{ז}** וּמִלָּא. לָאוּ דְּוָקָא, אֶלָּא מְשׁוּם סִיפָּא מִי רְגְלִים נִקֵּט לִיה. הַר"שׁ: **{ח}** מִים. כְּלוּמַר, אֵף עַל פִּי שְׁמַרְאִיהוֹן חִלּוּק מִמְרָאָה מִים אֶפְלוּ הָכִי כִּינן דְּמִין מִים הוּא לֹא בְּעֵי רַבָּא לְבִטּוּלֵי וְרוֹאִין כּוּי. תּוֹסְפוֹת: **{ט}** שְׁיָרְבוּ כּוּי. הוֹאִיל וְהוּן אַב הַטְּמָאָה וְחִשְׁיָבֵי מְשׁוּם קְדָשְׁתִּיהוּ, לֹא בְּטָלֵי אֶלָּא בְּרַבָּא. תּוֹסְפוֹת:

פרק י - משנה ז

{י} הַרְמַב"ם. וְאִינְהָ אֶלָּא אֲסַמְכְּתָא. דְּמִשְׁמַנְהָ עֶשֶׂר דָּבָר הוּא:

פרק י - משנה ח

{יא} וטמאתו. אבל באכליו ומשקיו טמאים לא שגד למתני הכי, דהם אינן מטמאין אדם אלא משמנה עשר דבר על ידי אכילה ושתייה: **{יב}** טובל. ולא דמי לבית הסתרים דבעינן ראו לביאת מים. הר"ש: **{יג}** ואוכל. לערב. הרמב"ם: